

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№1
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 500 sahifa,
5-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalar tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Talabalarda tolerantlikni shakllantirish zarurati va samaradorligi.....	28
Bafayev Muxiddin Muxammadovich	
Muhandislik grafikasi bo'yicha raqamli kompetensiyalarni shakllantirishda grafik dasturlardan foydalanish metodikasini yaratish	34
Axmatova Asila Akmaljon qizi	
Investigation on the Efficacy of Pedagogical Approaches in Virtual Learning	37
Burkhonova Zarafuz Qobilovna, Makhmudov Shaxboz Muzzafarovich	
The Role of Input And Interaction in Second Language Acquisition.....	40
Dilorom Poyonova	
Muhandislik yo'nalishida kartografiya fanini integratsiyalashgan holda o'qitish	45
Kazakbayeva Muxabbat Turabayevna	
Incorporation of Moocs Into the Digital Educational Framework for the Development of Professional Speech Culture.....	49
Kudrat-Zoda Kamola Alisherovna	
Pedagogical Strategies for Enhancing Students' Creative Thinking Throughout the Learning Process	52
Makhmudova Ugliy Baxtiyarovna	
Kognitiv yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning media savodxonligini rivojlantirish	57
Mirzayeva Mayramxon Zaynobiddinova	
Transformatsion yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning sun'iy intellekt savodxonligini rivojlantirish.....	61
Mirzayeva Ziyoda Uktamjonovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni tanqidiy fikrlashga o'rgatish	65
Qurbonboyeva Gulnoza Mahmud qizi	
An Online Service that Integrates Up-To-Date Content From Well-Known Mooc Platforms	68
Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Abdurahmonova Osiyo Jahongirovna	
The Fourth Phase of Distance Education: Integrated Technologies and Moocs	71
Rahimberdiyev Rustam Abdunasirovich, TaranenkoTatyana Viktorovna	
Gamifikatsiya orqali iqtidorli o'quvchilarning o'quv motivatsiyasini oshirish	74
Rustamova Manzura Mirkamolovna, Xaytbayeva Malika Qobil qizi	
Boshlang'ich ta'lim fanlarini didaktik o'yinlar orqali tushuntirish	77
Rustamova Manzura Mirkamolovna, Shomaxsudova Diyora Dilshod qizi	
O'smirlar orasida alkogolizm, giyohvandlik va toksikomaniya profilaktikasi	80
Sh. F. Mustafayeva	
Educational Physics Experiments: Methods and Didactic Strategies for Developing Critical Thinking in Students	85
Turayev Alimjan Bahriddinovich	
The Problems of Remote Learning Technology and Global Trends in University Education Development.....	88
Tursunov Begzod Sherzodovich, Shukurova Madina	
A Case Study of Humanities Disciplines Using Massive Open Online Courses as a Resource for Blended Learning	91
Tursunov Begzod Sherzodovich, Eshkabilov Kodirali Davlatmurovich	
Modern Education and Training Practices for Future Dentists	94
Turumova Marjona Bahodirovna	
Kommunikativ yondashuv asosida nutqiy kompetensiyani shakllantirish.....	98
Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna	

Maktabgacha ta'lim jarayonida mutaxassislik fanlarini o'qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar: amaliy muammolar va ularning innovatsion yechimlari	102
<i>Xabibulayeva Shaxrizoda O'ktam qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarda nutq o'stirish darslari orqali Soft Skills ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy pedagogik psixologik asoslari	106
<i>Xoldarova Mubina Qudratbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhit va uning turlari	110
<i>Xolmirzayeva O'g'iloy Murotali qizi</i>	
Развитие компетенций студентов-биологов в изучении языков	114
<i>Абдуллаева Нигора Курбановна</i>	
Формирование интереса и повышение эффективности школьного урока физической культуры	118
<i>Мукимов Олим Эргашевич</i>	
Incorporation of Massive Open Online Courses Into the Higher Education Framework	122
<i>Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Nasrullayev Javlonbek Tal'atjonovich</i>	
Совершенствование инновационной методики социально-педагогической деятельности будущих педагогов в полилингвальной среде с использованием искусственного интеллекта	125
<i>Хужаниязова Гузаль Юлдашевна</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ faoliyatini xalq og'zaki ijodi asosida rivojlantirish	130
<i>Abduraximova Muxabbat Allayevna</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'rganiladigan nostandart masalalar	133
<i>Karimova Kunduz Ruzibayevna, Yo'ldosheva Tojigul Ulug'bek qizi</i>	
Video-marketingning iste'molchilar jalb qilinishiga ta'siri: Tiktok va Youtube misolida.....	138
<i>Rustamova Ma'mura Asqar qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kognitiv jarayonlarini diagnostika qilish	141
<i>Shorustamboyeva Shahnoza Ulug'bekovna</i>	
The use of Visualization Technology as a New Trend in Teaching the English Language	144
<i>Tursunoy Ortiqova</i>	
Didaktik drama asosida kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishda narrativ yondashuvning asosiy tushunchalari tahlili	149
<i>Xolbayeva Dildora Azizovna, Sadiyeva Shaxnoza Xusanovna</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida biokimyo fanini o'qitishda work-based learning metodikasini qo'llash ..	153
<i>Mamadaliyeva Zarina Raxmat qizi</i>	
Bo'lajak shifokorlarni tibbiy amaliyotga tayyorlash metodikasini takomillashtirish.....	156
<i>Murtazayeva Nasiba Komiljonovna</i>	
Autizm spektri buzilishi bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'limni tashkil etish	159
<i>Xusnidinova Saodat</i>	
Muloqot madaniyati asosida liderlik fazilatlarini shakllantirishning samarali usullari	163
<i>Djumayeva Dildora Isroilovna</i>	
Integrating Quizlet, Kahoot, and Padlet Into Vocabulary Instruction: An Experimental Study With Undergraduate Philology Students.....	167
<i>Inoyatova Umida Boxadir qizi</i>	
Advantages and Disadvantages of Teaching Students Via Competent Based Approach in Order to Improve Their Listening and Speaking in Finland	171
<i>Abdukhakimova Kamola Akmalovna, Rahmatova Mohijahon Ahmad qizi</i>	
Kimyo ta'limida iqlim o'zgarishlariga oid ilmiy ma'lumotlar asosida qaror qabul qilish kompetensiyasini rivojlantirish	175
<i>Akbarova Saidaxon Rustamovna</i>	
Tibbiyot oliy ta'limida pediatriya talabalari klinik fikrlashini rivojlantirishda muammoli ta'lim metodlarining roli.....	180
<i>Atadjanova Shaira Xalilovna, Umardulov Muxtorali Islomkulovich</i>	

Individual ta'lim muhiti asosida bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini kasbiy-metodik tayyorlashni takomillashtirish.....	185
<i>Azamatova Dildora Shuxrat qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim-tarbiya tizimida raqamli ta'limni joriy etishning innovatsion yondashuvlari va samaradorlik omili.....	189
<i>Babayeva Dilnoz Xaydarovna</i>	
O'qish savodxonligini oshirishda xalqaro tadqiqotlarning o'rni (PISA va PIRLS)	192
<i>Barakayeva Shahnoza Fazliddin qizi</i>	
Yosh rahbarlarda boshqaruv stressining namoyon bo'lishi va boshqaruv faoliyatiga moslashuv muammolari: ta'lim tizimi sharoitida psixologik holat tahlili.....	195
<i>Djavgarova Dilfuza Shuxrat qizi</i>	
Sun'iy intellekt va katta ma'lumotlardan foydalanish asosida oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv samaradorligini oshirish strategiyalari.....	199
<i>Duvlayeva Nozigul Xolmuxammad qizi</i>	
Enhancing English Learners' Pronunciation Through AI-Based Language Applications.....	203
<i>Egamova Munisa Khakim kizi</i>	
Maktab ta'lim tizimining dars jarayonlarida elektron qo'llanmalardan samarali foydalanish.....	208
<i>Kodirov Akbar Shuxratovich</i>	
Improving the Methodology of Teaching Biochemistry in Medical Higher Education Institutions Through Virtual Laboratory Tools	213
<i>Mamadaliyeva Zarina Rakhmat kizi</i>	
O'smirlarda kommunikativ tolerantlik muammosining nazariy-metodologik asoslari.....	218
<i>Mirsidikova Aziza Mirvohidovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining sog'lom turmush tarzini tashkil etishning nazariy asoslari	221
<i>Muxtorova Xusnidaxon Abdug'oprovna</i>	
Improving the Theoretical and Methodological Foundations for Integrating Generative Artificial Intelligence Technologies Into English Language Teaching in Higher Education	226
<i>Nigmatova Nozimakhon Ulugbek kizi</i>	
Maktabgacha ta'lim va oila hamkorligi: zamonaviy yondashuvlar va ilmiy asoslar.....	229
<i>Omondavlatova Diyora Otabekovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida iqtidorli talabalarning ilmiy va ijodiy kompetensiyalarini aniqlashga yo'naltirilgan axborot tizimini yaratish	233
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Ro'zimatova Saidaxon Abdivoxid qizi</i>	
O'quvchilarni o'zbek xalq og'zaki ijodi namunalari vositasida vatanparvarlik ruhida tarbiyalash pedagogik muammo sifatida.....	237
<i>Qodirqulov Nodirbek Hamroqul o'g'li</i>	
Oliy ta'lim tizimida talaba-qizlarning kasbiy, madaniy va kommunikativ faoliyatlarini samarali tashkil etish	242
<i>Qurbonova G. M.</i>	
Kasbiy tayyorgarlik jarayonida refleksiv yondashuvning metodologik asoslari	245
<i>Raxmatova Shaxnoza Oybek qizi</i>	
Inkluziv ta'limda pedagogik diagnostika: maxsus ehtiyojli o'quvchilarning o'quv yutuqlarini baholash	248
<i>Norqobilova Rayxona Davlatovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari.....	252
<i>Saidova Nigora Olimovna, Jo'rayeva Nilufar Rustamjon qizi</i>	
Pedagogical Strategies for Enhancing Students' Creative Thinking Throughout the Learning Process	254
<i>Shaymatova Aziza</i>	
Dasturiy-metodik majmuani ishlab chiqish bosqichlari hamda pedagogik talablar.....	259
<i>Soliyeva Gavharoy Yodgorjon qizi</i>	
Nutq kamchiliklarini bartaraf etishda maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda pedagogik metod va o'yinlarning samaradorligi	265
<i>Suyarova Orzigul Sodiq qizi</i>	

Yoshlarni nikohga tayyorlashda shaxsiy omillar va psixologik yetuklik.....	269
To'xtamatova Nargizaxon Abdullayevna, Buranova Sevara Sa'dullayevna	
O'zbekiston umumiy o'rta ta'lim tizimida rahbarlarning liderlik kompetensiyalarining hozirgi holatini diagnostika qilish	273
Taylakova Dilnoza Norbekovna, Latifova Mavjuda Xurramovna	
Ta'limga o'qib tushinishni sun'iy intellekt bilan integratsiya qilish imkoniyatlari va pedagogik strategiyalari.....	276
Umarov Bahrom Norboyevich	
Talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari.....	281
Xabibullayev Alimardon Xidoyatillayevich	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarni tayyorlashda kompetensiyaviy yondashuvning roli va ahamiyati.....	286
Yo'ldosheva Iqbol Bekbo'lsin qizi	
Boshlang'ich sinflarda chet tilini o'rganishning ahamiyati va undagi zamonaviy yondashuvlar	289
Yoqubjonova Mohlaroyim Abdumalik qizi	
O'smir shaxsida refleksiyani shakllanishida ota-ona munosabatlarning ta'siri	292
Yulchiboyeva Dilfuza Ergashevna	
Boshlang'ich ta'limda geymifikatsiya orqali til kompetentligini rivojlantirish.....	297
Zokirova Sohila Muxtoraliyevna, Nurmuhamedova Dilshoda Zaynobiddin qizi	
Профессиональная этика педагога высшего учебного заведения	302
Журабекова Хабиба Мадаминовна	
Ortodontiyada mioterapiya: miogimnastik dentoalveolyar apparatlarni qo'llashning taqqoslama tavsifi	305
Tursunov Begzod Sherzodovich, Sayfulayeva Aziza Anvarovna	
Музейная педагогика на уроках воспитания в средней школе: методика включения музейных практик в процесс обучения и воспитания подростков	308
Умрихина Виктория Игоревна	
21st Century Dental Innovation Technologies: An Overview	314
Khojimurodov Burkhon Ravshanovich	
Цели и задачи педагогических систем, основанных на конструктивизме в общеобразовательных школах	317
Шарипова Шахноза Шавкат кизи	
Способы повышения мотивации учащихся при изучении русского языка.....	321
Эшонкулов Хамрокул Маматкулович	
Yosh sportchilarda jismoniy tayyorgarlikni rivojlantirishda funksional mashqlarning ahamiyati.....	326
Aminov Botir Umidovich	
Nutqiy faoliyatda fikr va til tizimlari.....	330
Axmedova Muyassar Xadimatovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga xorijiy tilni o'rgatish psixologiyasi	333
Axmedova Muyassar Xadimatovna, Halimova Gulasal Xamroqulovna	
10–12 yoshli tennischilarda texnik tayyorgarlik samaradorligini oshirish uslubiyati	336
Axmedova Nafisa Isaxodjayevna	
Bo'lajak pedagoglarda hayotiy ko'nikmalarini shakllantirish masalalarining ilmiy tadqiqi.....	340
Axunbabayeva Shaxnoza Shuxratovna	
Musobaqa oldi bosqichida tennischilarning maxsus jismoniy sifatlarini kompleks mashqlar yordamida rivojlantirish uslubiyati.....	345
Azamatov Abdullo Isaxo'ja o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishda zamonaviy yondashuv	349
Choriyeva Durdona Anvarovna, Po'latova Mahfuza To'liqin qizi	
Xorij olimlari tadqiqotlarida mustaqillik sifatini rivojlantirishga oid yondashuvlar	354
D. A. Saliyeva	
Milliy adabiyot namunalari yordamida talabalar tanqidiy tafakkurini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlari	358
Erallyeva Dilnoza Oybek qizi	

Oliy ta'lim tizimida tyutorlik institutini rivojlantirishning dolzarb masalalari	362
<i>Kandaxarov Zafar Ishratovich, Tajibayeva Komila Taxirjonovna</i>	
Integrating Communicative and Task-Based Approaches in English Language Teaching Within a Learner-Centered Framework	366
<i>Madinabonu Farkhodova</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda ijobiy munosabatlarni shakllantirish usullarining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	370
<i>Mirsaitova Guzal Baxodirovna</i>	
Ta'limda sun'iy intellektdan foydalanish imkoniyatlari	373
<i>Mamatova Dilnoza Bekpo'latovna</i>	
7-sinf biologiya kursini o'qitishda o'quvchilarning metodologik savodxonligini shakllantirish	377
<i>Mirzayeva Nigoraxon Ibrohimjon qizi, Azimov Bekjon Ibrohimjon o'g'li</i>	
10–12 yoshli belbog'li kurashchilarini o'quv-mashg'ulot jarayonida koordinatsion qobiliyatlarni takomillashtirish	380
<i>Mirzoqulov Sh. A.</i>	
Pedagog xodimlarning malaka-mahoratini oshirish – samaradorlik omili	384
<i>Musurmonova Mariya Burxonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila hamkorligini tizimli yondashuv asosida boshqarishning pedagogik mexanizmlari	387
<i>Muxamatova Gulmira Erkinjon qizi</i>	
Zamonaviy o'zbek tilida so'z tartibi va sintaksis xususiyatlari	392
<i>Narimova Gulnora Abdumannonova</i>	
Ilmiy va innovatsion boshqaruv yondashuvlari orqali o'quv jarayoni samaradorligini oshirish texnologiyalari	396
<i>Norbo'tayev Baxtiyor Abduraximovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida algebraik fikrlashni rivojlantirishda mental arifmetikaning o'rni va roli	400
<i>Nurillayev Samad Safarovich, Qodirova Nilufar</i>	
Bolalarning sportga oid ta'lim-tarbiya madaniyatini shakllantirish omillari va yo'nalishlari	405
<i>Ochilov Jonibek Abdo'xomid o'g'li, Rishad Badayev</i>	
Raqamli ta'lim jarayonida pedagoglarning AKT va media savodxonligini oshirish bo'yicha samarali metodik yondashuvlar	408
<i>Rashidov Sherzod Abdirayimovich</i>	
Didaktik o'yinlar yordamida o'quvchilarning ona tiliga doir bilimlarini mustahkamlash	413
<i>Raxmataliyev Sherzod</i>	
Bosh harflar ramzga aylanganda: monogrammaning zamonaviy grafik dizayndagi ahamiyati	416
<i>Sheraliyev Sanjarbek Karimberdiyevich</i>	
Ta'limning raqamli transformatsiyasi sharoitida o'quvchilarning o'quv-biluv faoliyatini faollashtirish usullari	420
<i>Xakimova Yoqutxon Toxirjon qizi, Tursunova Saida Soliyevna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida noverbal muloqot kompetensiyasini shakllantirish metodlari	423
<i>Xolmo'minova Bahora Abdujalolovna</i>	
Frustratsiya holatining psixologik mohiyati va uni yengish mexanizmlari	426
<i>Y. E. Sobirov</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ertaklarni hikoya qilishda motiv va syujetning tarbiyaviy ahamiyati ("Pahlovon Rustam" ertagi misolida)	430
<i>Zulayxo Nazarova, Farangiz Mardiyeva</i>	
Oliy ta'lim muassasalarining rasmiy veb saytlari sifatini oshirishda sun'iy intellektdan neft va gaz sohasida foydalanish muammolari	433
<i>Tajetdinova Gulnara Abatbay qizi</i>	
Развивать личностные качества учащихся на уроках географии	437
<i>Шадиева Нигора Шариповна, Нуруллоева Нилуфар Рузимбоевна</i>	

Ilk yoshdagi bolalar nutqi rivojlanishini psixologik xususiyatlari.....	442
<i>Axmedova Muyassar Xadimatovna, Rajabova Sarvinoz Raxmon qizi</i>	
O'quvchilarda mustaqil ta'lim faoliyatini shakllantirishda kognitiv va metakognitiv strategiyalarning o'zaro integratsiyasi	445
<i>Boymonov Hoshim Isroilovich</i>	
Socio-Psychological Characteristics of the Impact of Social Stigma on the Psycho-Emotional State of Women Experienced in Domestic Violence	449
<i>Dumarova Gulfira Kozimbekovna</i>	
Interfaol o'qitish metodlari orqali o'quvchilarda kommunikativ qobiliyatni rivojlantirish texnologiyasi.....	452
<i>Jalilova Sevinch Shuhrat qizi</i>	
Akmeologik yodashuv asosida o'quvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash metodikasi.....	455
<i>Kuchkorova Ozoda G'ayrat qizi</i>	
Sportchilarning jismoniy tayyorgarliklari	459
<i>Madaminov Oribdjan Nishanbayevich</i>	
Psixokorreksiya va psixodiagnostikada proektiv metodning qo'llanishi.....	462
<i>Narbasheva Mexri Achilovna, Odinayeva Farangiz Ilxombek qizi</i>	
Talabalarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirishning psixologik jihatlari	465
<i>Safayev Nuriddin Salixovich</i>	
Bolalar nutqini o'stirish jarayonida milliy tarbiyani yo'lga qo'yishning pedagogik imkoniyatlari	469
<i>Valijon Qodirov, Umarova Mubina Ziyoyidin qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodkorlik rivojlanishining psixologik-pedagogik xususiyatlari.....	473
<i>Xolboyeva Gulnora Ulashovna, Hamidova Anisa Olimovna</i>	
O'quvchilarning informatika va axborot texnologiyalari fanidan mustaqil o'quv faoliyati natijalarini baholash metodikasi (IIV akademik litseylarida iivakademik.uz veb-platformasi misolida).....	476
<i>Axmedov Yodgorbek Olimjonovich</i>	
Влияние цифровых технологий на современное общество.....	482
<i>Абдукаримова Шахноза Набиевна</i>	
Mantiqiy tafakkurning falsafiy asoslari va zamonaviy tafakkur turlari (kliplik, tanqidiy, kreativ tafakkur va boshqalar)	485
<i>Jo'rayev Shuhratbek Maxamadaliyevich</i>	
Aralash ta'lim (blended learning) texnologiyasidan foydalanish orqali tasviriy san'at darslarini samarali tashkil etish.....	488
<i>Olimov Anvarjon Mamirovich</i>	
Biblioterapiyani bolalarga singdirishda o'qituvchining tashkilotchiligi	491
<i>Djabborov Ma'sud, Norova Maftuna Karimovna</i>	
Sportchilarning jismoniy tayyorgarlik jihatlari tahlili.....	493
<i>Madaminov Oribdjan Nishanbayevich</i>	
Raqamli muhitda ta'lim sifati nazoratini boshqarish mexanizmlarining nazariy asoslari.....	496
<i>Sattoriy Shohruh Abdijabbor o'g'li</i>	

RAQAMLI MUHITDA TA'LIM SIFATI NAZORATINI BOSHQARISH MEXANIZMLARINING NAZARIY ASOSLARI

Sattoriy Shohruh Abdijabbor o'g'li

NamDU mustaqil izlanuvchisi,

NamDU "Registrator ofisi" bolimining malumotlar bazasi bo'limi menejeri

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3352-5937>

Annotatsiya: Mazkur maqolada raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim sifatini nazorat qilish mexanizmlarining boshqaruv tizimidagi o'рни, funksional ahamiyati va rivojlanish bosqichlari nazariy jihatdan tadqiq etiladi. Tadqiqot doirasida ta'lim jarayonini boshqarishda real vaqt rejimidagi monitoring, raqamli indikatorlar tizimi hamda learning analytics kabi zamonaviy raqamli vositalarning integratsiyalashuv darajasi baholanadi. Ilg'or xorijiy tajriba va milliy amaliyotning taqqoslamali tahlili asosida raqamli sifat nazorati ta'lim boshqaruv tizimining muhim strategik elementi sifatida asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, ta'lim sifati, sifat nazorati mexanizmlari, raqamli indikatorlar, ta'limni boshqarish tizimi.

Abstract: This article provides a theoretical examination of the role, functional significance, and stages of evolution of education quality control mechanisms in the context of digital transformation. The study assesses the level of integration of modern digital tools in educational management, including real-time monitoring, digital indicator systems, and learning analytics technologies. Based on a comparative analysis of advanced international practices and the national context, the research substantiates digital quality control as a key strategic component of education management systems.

Key words: digital transformation, education quality, quality control mechanisms, digital indicators, education management system.

Аннотация: В статье проводится теоретический анализ места, функциональной значимости и этапов эволюции механизмов контроля качества образования в условиях цифровой трансформации. В рамках исследования оценивается степень интеграции современных цифровых инструментов управления образовательным процессом, включая мониторинг в режиме реального времени, системы цифровых индикаторов и технологии learning analytics. На основе сравнительного анализа передового зарубежного опыта и национальной практики обосновывается роль цифрового контроля качества как ключевого стратегического элемента системы управления образованием.

Ключевые слова: цифровая трансформация, качество образования, механизмы контроля качества, цифровые индикаторы, система управления образованием.

KIRISH

XXI asrda ta'lim tizimi global miqyosda chuqur va ko'p qirrali transformatsiya jarayonini boshdan kechirmoqda. Ushbu jarayon, avvalo, raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt, katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qilish (big data) va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlarining jadal rivojlanishi bilan chambarchas bog'liqdir. Mazkur omillar ta'limni boshqarishning an'anaviy modellari samaradorligini qayta ko'rib chiqishni, ta'lim sifati va natijadorligini baholashda yangi yondashuvlarni joriy etishni talab qilmoqda. Natijada, ta'lim sifatini ta'minlash va nazorat qilish mexanizmlari mazmunan va metodologik jihatdan tubdan yangilanmoqda.

Raqamli transformatsiya ta'lim jarayonining faqat tashkiliy va pedagogik jihatlariga ta'sir ko'rsatib qolmasdan, balki ta'lim sifati monitoringi, baholash indikatorlari tizimi hamda nazorat mexanizmlarining samaradorligini oshirish uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Xususan, raqamli platformalar orqali o'quv jarayonini uzluksiz kuzatish, o'quvchilarning individual ta'lim trayektoriyalarini shakllantirish, real vaqt rejimida bilim darajasini baholash va natijalarni tahlil qilish imkoniyatlari paydo bo'lmoqda. Bu esa ta'lim sifatini baholashda sub'ektivlikni kamaytirish, ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv qarorlarini qabul qilish va ta'lim jarayonining shaffofligini ta'minlashga xizmat qiladi.

O'zbekiston Respublikasida ham ta'lim tizimini raqamlashtirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilangan. "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi, ta'limni raqamlashtirishga oid konseptual hujjatlar hamda oliy ta'lim tizimini isloh qilishga qaratilgan normativ-huquqiy hujjatlar asosida raqamli transformatsiya jarayonlari izchil amalga oshirilmoqda. Ushbu islohotlar doirasida elektron ta'lim platformalari, axborot boshqaruv tizimlari, masofaviy ta'lim vositalari va raqamli baholash mexanizmlari bosqichma-bosqich joriy etilmoqda. Biroq amaliyot shuni ko'rsatadiki, raqamli nazorat vositalarining yagona tizim sifatida shakllantirilishi, ularning metodologik asoslarini ishlab chiqish hamda mavjud axborot tizimlari bilan chuqur integratsiyalashuvi hali yetarli darajada ta'minlanmagan.

Ayniqsa, ta'lim sifati nazoratida qo'llanilayotgan raqamli indikatorlar majmuasini shakllantirish, ularning ishonchliligi va boshqaruv qarorlariga ta'sirini baholash masalalari ilmiy jihatdan yetarlicha o'rganilmagan. Natijada, ta'lim sifatini uzluksiz, tizimli va ob'ektiv baholashda muayyan metodologik va tashkiliy muammolar yuzaga kelmoqda. Ushbu holat raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim sifatini nazorat qilish mexanizmlarini boshqarishning nazariy asoslarini chuqur tahlil qilish zaruratini yanada kuchaytiradi.

Raqamli transformatsiya ta'lim tizimining barcha bo'g'inlariga ta'sir ko'rsatayotgan bir sharoitda, ayniqsa sifat nazorati tizimi uchun yangicha yondashuvlar va boshqaruv modellari talab etilmoqda. Jumladan, raqamli platformalar asosida real vaqt rejimida o'quvchilar va talabalar bilim darajasini monitoring qilish, sun'iy intellekt yordamida test va baholash natijalarini chuqur tahlil qilish, raqamli portfellar va learning analytics texnologiyalariga asoslangan baholash tizimlarini joriy etish ilg'or xorijiy mamlakatlarda ta'lim sifati nazoratining asosiy instrumentlariga aylanib bormoqda. Bunday sharoitda ushbu mexanizmlarni samarali boshqarish, ularni yagona integratsiyalashgan model sifatida ishlab chiqish hamda milliy ta'lim tizimi xususiyatlariga moslashtirish dolzarb ilmiy-amaliy vazifa sifatida namoyon bo'lmoqda.

MAVUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ta'lim sifatining nazariy asoslari o'z rivojlanishida bir nechta paradigmalar bosqichlarni bosib o'tgan. Dastlabki nazariyalar, xususan, klassik sifat menejmenti maktabi vakili J. M. Juran tomonidan ishlab chiqilgan yondashuvlar sifatsiz mahsulotlar sonini kamaytirishga qaratilgan bo'lsa ^[1], ta'lim tizimida bu yondashuv ta'lim xizmatlarining barqarorligi va standartlarga mosligi bilan ifodalanadi. Juran nazariyasining mohiyatida "oldini olish" yondashuvi yotadi – bu ta'lim sifatini nazorat qilish tizimining preventiv va monitoring xususiyatini belgilovchi tamoyildir.

Keyingi bosqichda Harvey va Grin ^[2] tomonidan taklif etilgan besh o'lchovli yondashuv ta'lim sifatini baholashda muhim burilish yasadi. Ayniqsa, "transformatsiya" yondashuvi raqamli davr uchun muhim ahamiyatga ega bo'lib, u talaba yoki o'quvchi shaxsida yuz berayotgan ijtimoiy, madaniy va kognitiv o'zgarishlarni markazga qo'yadi. Bu yondashuvda sifat bu jarayon emas, balki shaxsning o'sishi va rivojlanishidir.

Zamonaviy yondashuvlarda sifatni o'lchash faqat natijaviy indikatorlarga emas, balki ta'lim jarayonining muhitiga, texnologik vositalar ishtirokiga va ta'lim beruvchining raqamli kompetensiyasiga ham bog'liqdir ^[3]. Berliner ^[4] sifatni ko'proq tizimli yondashuv orqali izohlaydi: u ta'lim tizimining kirish (resurslar), jarayon (pedagogik faoliyat) va chiqish (natijalar) elementlarini o'zaro aloqadorlikda ko'rib chiqadi. Bu tizimli yondashuv, ayniqsa raqamli ta'lim muhitini modelashtirishda muhim asos bo'lib xizmat qiladi.

Ta'lim sifatini nazorat qilish mexanizmlari nazariyasi o'zining rivojlanishida an'anaviy "tekshiruv" (inspection-based), baholash (assessment-based) va so'nggi yillarda paydo bo'lgan "monitoring-based" yondashuvlar orqali diversifikatsiyalashgan. Har bir yondashuv o'ziga xos indikatorlar tizimini shakllantiradi.

OECD tomonidan ishlab chiqilgan "Education at a Glance" tizimi ^[5] 2000-yillardan buyon indikatorlarni makro, mezo va mikro darajalarga ajratgan holda ishlab chiqmoqda. Bu yondashuv ta'lim sifatini nazorat qilishda faqat yakuniy natijalarni emas, balki jarayonning o'zini metodikalar, darsliklar, o'quvchi faolligi va raqamli vositalardan foydalanish darajasini baholashni taklif qiladi.

Yangi indikatorlar, xususan, o'quvchining onlayn ishtirok ko'rsatkichlari, raqamli portfeli, individual o'sish dinamikasi va AKT kompetensiyalari kabi parametrlar nafaqat sifatni aniqlashga, balki u asosida boshqaruv qarorlarini qabul qilishga ham xizmat qiladi ^[6]. Ta'lim sifatining zamonaviy monitoring mexanizmlari zaminida "data-driven decision-making" (ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv) prinsipi yotadi ^[7].

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim sifatini nazorat qilish mexanizmlarini boshqarish masalasi – murakkab, ko'p komponentli va ko'p darajali tizim bo'lib, u ta'lim siyosati, texnologik imkoniyatlar, pedagogik metodologiya va boshqaruv madaniyati bilan chambarchas bog'liqdir. Bu tizimda faqat texnologik vositalarni joriy etishning o'zi yetarli bo'lmay, ular orqali shakllanadigan yangi boshqaruv paradigmasi, raqamli madaniyat, qaror qabul qilishda ma'lumotga asoslangan yondashuv va uzluksiz monitoring tizimlari bilan uyg'unlikda ishlashi zarur.

1-jadval: Raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim sifatini nazorat qilish mexanizmlarining evolyutsiyasi

Bosqich	Nazorat mexanizmining xususiyatlari	Transformatsion o'zgarishlar ta'siri
An'anaviy bosqich	Ta'lim sifati muntazam tekshiruvlar, reja asosida o'tkaziladigan attestatsiyalar, hujjatlar asosidagi baholash orqali nazorat qilinadi. Sub'ektivlik yuqori bo'ladi.	Raqamli vositalar mavjud emas. Nazorat o'qituvchilarning sub'ektiv fikriga bog'liq bo'lib, shaffoflik va tahliliy xulosa chiqarish imkoni cheklangan.
Raqamlashtirishning boshlang'ich bosqichi	Elektron kundalik, masofaviy testlar, elektron baholash tizimlari joriy etiladi. Yagona ma'lumotlar bazasi paydo bo'ladi.	Ma'lumotlar avtomatlashtiriladi, lekin tizimlar bir-biri bilan integratsiyalashmagan. Nazoratda axborotdan foydalanish boshlansa-da, qarorlar hali ham inson sub'yektivligiga tayanadi.
Raqamli transformatsiya bosqichi	Real vaqt rejimida baholash, o'quvchilarning onlayn faoliyati, sun'iy intellekt orqali tahlil, elektron portfel va kompetensiyaviy yondashuvlar joriy etiladi.	Nazorat mexanizmlari boshqaruv tizimiga to'liq ulanadi. O'qituvchilar faoliyati va ta'lim sifati doimiy ravishda raqamli indikatorlar asosida tahlil qilinadi. Qarorlar ma'lumotlarga asoslanadi va monitoring moslashtirilgan shaklda amalga oshiriladi.

Manba: muallif tomonidan tayyorlandi.

Yuqoridagi jadval asosida shuni ta'kidlash joizki, ta'lim sifatini nazorat qilish evolyutsiyasi uch asosiy bosqich orqali kechadi: an'anaviy, raqamlashtirish, va transformatsion. An'anaviy bosqichda sifat nazorati ko'proq inson resurslariga tayanadi va nazorat qilish shaffof bo'lmaydi. Raqamlashtirish bosqichida elektronlashtirilgan vositalar yordamida monitoring yuzaga chiqadi, ammo bu vositalar ko'p hollarda uzviy tizimga aylantirilmagan bo'ladi. Raqamli transformatsiya bosqichida esa nazorat tizimi boshqaruvning markaziy elementi sifatida shakllanadi, ma'lumotlar oqimi orqali boshqaruv qarorlari qabul qilinadi, bu esa samaradorlik va shaffoflikni oshiradi. Shu tariqa, raqamli transformatsiya nafaqat texnologik, balki konseptual o'zgarishni anglatadi.

2-jadval: Ta'lim sifatini nazorat qilish mexanizmlarini boshqaruv tizimiga integratsiyalashuv darajalari

Integratsiya darajasi	Tashkiliy va boshqaruv xususiyatlari	Raqamli monitoring tizimining funktsional roli
Past darajadagi integratsiya	Nazorat qilish bo'linmalari va boshqaruv organlari o'rtasida axborot almashinuvi minimal darajada. Nazorat faqat yillik hisobotlarga asoslanadi.	Monitoring yillik shaklda amalga oshiriladi. Real vaqt ma'lumotlari mavjud emas. Qarorlar sekin va retrospektiv tarzda qabul qilinadi.
O'rta darajadagi integratsiya	Boshqaruv organlari va nazorat tizimlari o'rtasida o'zaro aloqa mavjud, lekin u avtomatlashtirilmagan. Tizimlar alohida ishlaydi.	Raqamli tizimlar mavjud, ammo ularning roli yordamchi. Monitoring natijalari boshqaruvga kechikib yetib boradi. Qarorlar yarim avtomatik bo'ladi.
Yuqori darajadagi integratsiya	Nazorat tizimi boshqaruv jarayoniga avtomatik ulanadi. Ma'lumotlar oqimi markazlashtirilgan holda boshqariladi.	Monitoring tizimi strategik qarorlarni ishlab chiqishda asosiy axborot manbai hisoblanadi. Qarorlar tezkor, moslashuvchan va aniqlikka asoslangan holda shakllanadi. Sun'iy intellekt tahlilchilari jalb qilinadi.

Manba: muallif tomonidan tayyorlandi.

2-jadval tahlilidan ko'rinadiki, ta'lim sifatini nazorat qilish mexanizmlarining boshqaruv tizimiga integratsiyalashuvi samarali ta'lim boshqaruvini ta'minlashda muhim omildir. Past darajadagi integratsiyada qarorlar asosan byurokratik yo'l bilan, sub'ektivlik asosida qabul qilinadi. O'rta darajada texnologik vositalar joriy etilgan bo'lsa-da, boshqaruv va monitoring orasidagi bo'shliq mavjud bo'lib qoladi. Yuqori integratsiya darajasida esa raqamli tahlil, real vaqt ma'lumotlari, va sun'iy intellekt vositalari asosida boshqaruv holati vujudga keladi. Bu esa qaror qabul qilishni shaffof, tezkor va natijaviy qiladi. Integratsiyaning bu darajasi ta'lim sifatining doimiy oshishini ta'minlovchi zaruriy omil sifatida qaraladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim sifatini nazorat qilish mexanizmlarini boshqarish bo'yicha quyidagi kompleks, tizimli va ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqildi. Birinchi navbatda, normativ-huquqiy va institutsional darajada ta'lim sifatini raqamli mezonlar asosida baholash va monitoring qilishni tartibga soluvchi milliy standartlar, indikatorlar klassifikatori va metodik reglamentlar ishlab chiqilishi zarur. Bu hujjatlar ta'lim tizimidagi barcha ishtirokchilar uchun yagona mezon va texnologik vositalar asosida ishlaydigan monitoring

tizimlarini shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, sifat nazoratining boshqaruv jarayoni bilan uzviy integratsiyalashuvi uchun yagona raqamli boshqaruv platformasi ishlab chiqilishi va barcha ta'lim muassasalari faoliyatini u orqali real vaqt rejimida kuzatish imkoniyati yaratilishi lozim.

Texnologik darajada esa, real vaqt monitoringi, learning analytics tizimlari, raqamli portfollarning avtomatik tahlili va sun'iy intellekt asosida shaxsiylashtirilgan baholash algoritmlarini joriy qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu orqali faqatgina yakuniy natijalarni emas, balki o'quv faoliyati davomiylikdagi sifat ko'rsatkichlarini doimiy ravishda aniqlash, solishtirish va tahlil qilish imkoniyati yaratiladi. Bundan tashqari, raqamli kompetensiyaga ega bo'lgan o'qituvchilar shtatini shakllantirish uchun uzluksiz o'qitish, qayta tayyorlash va sertifikatlashtirish tizimi yaratilishi kerak.

Strategik boshqaruv nuqtai nazaridan esa, data-driven yondashuvga asoslangan boshqaruv modeli, ta'lim jarayonida dastlabdan raqamli indikatorlar asosida loyihalash yondashuvi, shuningdek, ta'lim sifatining raqamli reyting tizimini joriy qilish orqali ichki va tashqi monitoring mexanizmlari kuchaytirilishi lozim. Bu tizim shaffolikni ta'minlab, ta'lim muassasalari o'rtasida sog'lom raqobat muhitini shakllantiradi va ta'lim sifati doimiy oshib borishiga xizmat qiladi.

O'tkazilgan ilmiy tahlillar shuni ko'rsatadiki, raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim sifatini nazorat qilish mexanizmlari endilikda alohida faoliyat turi emas, balki boshqaruv tizimining tarkibiy va strategik elementi sifatida qaralishi lozim. Tadqiqot natijalari ta'lim sifati monitoringining evolyutsiyasi an'anaviy tekshiruv usullaridan to sun'iy intellektga asoslangan real vaqt tahlil vositalarigacha yetaklab kelayotganini ko'rsatadi. Biroq, ko'plab ta'lim tizimlarida bu transformatsiyaning institutsional va texnologik darajadagi uzviy integratsiyasi hali ham sust amalga oshmoqda.

Boshqaruv tizimining samaradorligi raqamli sifat indikatorlari asosida tahlil qilingan axborotlar bilan boyitilmasa, ta'limdagi islohotlar faqat formal xarakterda qoladi. Shu sababli, mavjud muammolarni bartaraf etish uchun monitoring tizimini raqamlashtirishdan tashqari, ularni real boshqaruv qarorlariga bog'lovchi integratsion model ishlab chiqish muhimdir. Shuningdek, milliy ta'lim tizimining raqamli muhitga mos moslashuvi uchun standartlashtirilgan indikatorlar, boshqaruv jarayoniga ulanadigan axborot tizimlari va raqamli kompetensiyalarga ega subyektlar faol ishtiroki ta'minlanishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Juran J. M. Juran on Quality by Design: The New Steps for Planning Quality into Goods and Services // Free Press. – 1992. – P. 1–350.
2. Harvey L., Green D. Defining quality // Assessment & Evaluation in Higher Education. – 1993. – Vol. 18, No. 1. – P. 9–34.
3. Guri-Rosenblit S. Digital Technologies in Higher Education: Sweeping Expectations and Actual Effects // Nova Science Publishers. – 2009. – P. 1–184.
4. Berliner D. C. The near impossibility of testing for teacher quality // Journal of Teacher Education. – 2005. – Vol. 56, No. 3. – P. 205–213.
5. OECD. Education at a Glance 2020: OECD Indicators // OECD Publishing. – 2020. – P. 1–450.
6. UNESCO. Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives // UNESCO Publishing. – 2017. – P. 1–62.
7. Selwyn N. Education and Technology: Key Issues and Debates // Bloomsbury Academic. – 2016. – P. 1–224.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.